



## Lehdistötiedote

Luxemburg, 24. syyskuuta 2020

### Tarkastajat selvittävät katsauksessaan, kuinka EU:n toimet, joilla vastattiin vuosien 2008–2012 kriiseihin, ovat parantaneet rahoitusalan häiriönsietokykyä

Covid-19-pandemian vaikutukset ovat paljon vakavampia kuin vuosien 2008–2012 rahoituskriisin ja valtionvelkakriisin vaikutukset, ja pandemian taloudelliset heijastusvaikutukset etenevät edelleen. Älykäs elpyminen vaatii, että opimme viimeisimmistä kriiseistä ja pidämme mielessä niiden yhteydessä havaitut heikkoudet. Euroopan tilintarkastustuomioistuin on tänään julkaissut viimeisimmän katsauksensa. Siinä tutkitaan, miten EU:n taloudellinen ja rahoituksellinen rakenne on kehittynyt viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin tuo esiin ratkaisematta olevia haasteita ja mahdollisia riskejä sekä toimintapolitiikassa edelleen esiintyviä puutteita.

Vuosien 2008–2012 maailmanlaajuisella rahoituskriisillä ja sen seurauksena puhjenneilla taluskriisillä ja euroalueen valtionvelkakriisillä oli pitkän aikavälin vaikutuksia EU:n kasvuun ja julkisen talouden vakauteen. Kriisien vaikutuksia vahvistivat EU:n rahoitusjärjestelmän heikkoudet, puutteelliset toimintapolitiittiset välineet, riittämätön valvonta- ja sääntely-ympäristö sekä euroalueen epätäydellinen toimielinrakenne. Covid-19-pandemia koettelee tällä hetkellä EU:n talous- ja rahoitusjärjestelmän häiriönsietokykyä. Pandemian taloudelliset vaikutukset ovat laajoja, ja niitä vastaan punnitaan julkisten vastatoimien mittavuutta.

*”Tilintarkastustuomioistuin katsoi, että vuosikymmen maailmanlaajuisen rahoituskriisin jälkeen oli tärkeää arvioida EU:n toimia, joilla kriisistä pyrittiin pääsemään yli”, sanoo katsauksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Ivana Maletić. ”Covid-19-pandemia on aiheuttanut paljon suuremman taloudellisen häiriön kuin vuoden 2008 kriisi, mutta jos otamme huomioon sen, mitä opimme aiemmista kriiseistä, meidän on helpompaa vastata tämänhetkisiin haasteisiin.”*

Tilintarkastustuomioistuin hyödyntää katsauksessaan aiempia tarkastuksia sekä muiden alaan perehtyneiden EU:n elinten ja kansainvälisten organisaatioiden analyysyjä. Tarkastajat toteavat,

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsauksen sisältämät keskeiset tiedot. Katsaus on saatavilla kokonaisuudessaan sivustolta [eca.europa.eu](https://eca.europa.eu).

## ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: [press@eca.europa.eu](mailto:press@eca.europa.eu) @EUAuditors [eca.europa.eu](https://eca.europa.eu)

että EU:n välineistö, jolla rahoituskriisiä ratkaistaan, on parantunut viime vuosina. EU on perustanut rahoituslalle EU-tason valvontaviranomaisia, kiristänyt pankkien sääntelyä ja valvontaa sekä luonut kehyksen pankkien hallitulle kriisinratkaisulle. Näiden toimenpiteiden avulla on voitu puuttua joihinkin niistä heikkouksista, joita pankkien valvonnassa ja kriisinratkaisussa oli vuonna 2009. Myös pankkiunionia ja pääomamarkkinaunionia koskeva työ on pantu alkuun. Tarkastajat huomauttavat kuitenkin, että seuraavat haasteet ovat edelleen vailla vastausta:

- pankkien heikko kannattavuus ja kriisinratkaisuvalmius, suuri (joskin pienenevä) järjestämättömien lainojen määrä joissakin jäsenvaltioissa sekä pankkeja koskevien kansallisten maksukyvyttömyyslainsäädäntöjen hajanaisuus
- rahoitusjärjestelmästä voi tulla luottotappioiden seurauksena haavoittuvampi; käykö näin, riippuu siitä, kuinka kauan covid-19-kriisin aiheuttama taantuma kestää ja kuinka laajamittainen siitä tulee
- siitä huolimatta, että on tehty paljon työtä valvonnan yhdenmukaistamiseksi eri jäsenvaltioissa, ristiriitaisia kansallisia ja EU:n etuja ei edelleenkään hallinnoida tehokkaasti ja eri maiden sääntelyerojen hyväksikäyttö on edelleen tosiasia; tämä on todettu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen aiemmissa tarkastuksissa, joiden kohteena ovat nimenomaan olleet EU:n valvontaviranomaiset (Euroopan pankkiviranomainen, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen)
- EU:n välineet, joiden avulla havaitaan rahoitusalan järjestelmäriskkejä, ovat tähän asti kohdistuneet pääasiassa pankkialaan, kun taas makrotason vakauden valvontaan liittyvä kehys on vähemmän kehittynyt vakuutus- ja eläkealan sekä pankkialan ulkopuolisten rahoituksen välittäjien osalta; viimeksi mainitusta kehyksestä keskustellaan edelleen EU:n tasolla.

Tarkastajat huomauttavat lisäksi, että jos EU haluaa toteuttaa kunnianhimoiset tavoitteensa, joiden mukaan EU suojaa, valvoo ja vahvistaa rahoitusalaansa, sen on osoitettava tähän toimintaan riittävät talousarviovarat ja henkilöresurssit. Lisäksi pääomamarkkinaunioni ja pankkiunioni (jonka kolmas pilari edelleen puuttuu) on viimeisteltävä.

Ennen vuoden 2008 kriisiä julkisen talouden valvonta oli heikkoa, finanssipoliittiset puskurit olivat vähäisiä tietyissä jäsenvaltioissa ja talouspolitiikkaa koordinoitiin kehnosti EU-tasolla. Vuoden 2020 tilanteessa on samankaltaisuuksia. Tällä hetkellä vallitsee riski siitä, että jäsenvaltioiden väliset taloudelliset erot kasvavat. Covid-19-kriisin seurauksena jäsenvaltioiden menoihin ja tuloihin kohdistuu merkittäviä paineita, joiden johdosta valtiontalouden alijäämää ja julkista velkaa koskeva tilanne heikkenee vakavasti. Tarkastajat toteavat, että jos jäsenvaltion velka oli suurta ennen pandemiaa, tämä asiointila lisää kyseisen jäsenvaltion haavoittuvuutta ja vaikuttaa merkittävästi siihen, kykeneekö jäsenvaltio ottamaan käyttöön toimintapoliittikkoja, auttamaan yrityksiä tai tarjoamaan yleistä sosiaaliturvaa.

Toimenpiteet, joilla on pyritty torjumaan covid-19-kriisin vaikutuksia EU:n talouteen ja rahoitusoloihin, ovat synnyttämässä uusia institutionaalisia ja toimintapoliittisia toimia. Kuten aiemmissa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksissa, joiden kohteena on ollut finanssipoliittikan koordinointi, on havaittu, talouden ohjausjärjestelmästä on EU:n tasolla tulossa yhä monimutkaisempi ja sääntöjen täytäntöönpanoa on vaikea valvoa. Tilanne vaatii suurta harkintakykyä ja asiantuntemusta komissiolta ja neuvostolta. Lisäksi jäsenvaltioiden on tehtävä paljon enemmän työtä pannaan EU:n suosittelamia uudistuksia täytäntöön.

### **Toimittajille tiedoksi**

Komission ennusteiden mukaan EU:n BKT:n odotetaan pienenevän 7,4 prosenttia vuonna 2020 (euroalueella 7,7 prosenttia) eli enemmän kuin yhtenäkkään vuonna vuosien 2008–2012 kriisien

aikana. EU on sallimassa väliaikaisia poikkeuksia valtiontukisäännöistä ja ottamassa käyttöön vakaus- ja kasvusopimuksen yleistä poikkeuslauseketta. Tämä mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat välittömästi alkaa toteuttaa taloutta tukevia yritys- ja finanssipoliittisia toimenpiteitä. Lisäksi EU on luonut uusia budjettivälineitä jäsenvaltioiden elpymisen vahvistamiseksi ja EU:n sisämarkkinoiden ja euron vakauden suojaamiseksi. Näihin kuuluvat 750 miljardin euron arvoinen Euroopan unionin elpymisväline (*NextGenerationEU*) ja sen kulmakivi, uusi elpymis- ja palautumistukiväline (*Recovery and Resilience Facility*), sekä kolme turvaverkkoa, joiden yhteisarvo on 540 miljardia euroa.

Tilintarkastustuomioistuimen katsaus *Kuinka EU on ottanut huomioon vuosien 2008–2012 rahoitus- ja valtionvelkakriiseistä saadut kokemukset?* on saatavilla 23:lla EU:n kielellä tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolla ([eca.europa.eu](http://eca.europa.eu)). Katsaus ei ole tarkastus, vaan siinä esitellään tiettyyn asiaan liittyviä tosiseikkoja. Tämä viimeisin katsaus antaa tietoa ensimmäisistä toimenpiteistä, joilla on pyritty vastaamaan covid-19-kriisiin, ja täydentää muuta covid-19-kriisiin liittyvää Euroopan tilintarkastustuomioistuimen työtä, muun muassa lausuntoja, jotka liittyvät [yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen, koheesiota ja Euroopan alueita tukevaan elpymisapuun \(REACT-EU\), oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon](#) sekä [elpymis- ja palautumistukivälineeseen](#). Lisäksi piakkoin julkaistaan kaksi katsausta, joissa käsitellään EU:n osallistumista covid-19-pandemiaa koskeviin politiikkatoimiin. Toinen katsaus koskee kansanterveyttä ja toinen talouden eri aloja. Euroopan tilintarkastustuomioistuin on ryhtynyt toimenpiteisiin covid-19-pandemian torjumiseksi. Ks. tarkemmat tiedot [täältä](#).

*Lehdistö – yhteydenotot:* Claudia Spiti – [claudia.spiti@eca.europa.eu](mailto:claudia.spiti@eca.europa.eu) – matkapuhelin: (+352) 691 553 547